

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

12-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 12 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2024

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00-TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy hodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00-IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00-FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00-FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00-YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi

Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich - yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00-PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pyedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00-PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00-SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00-SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar bo'yicha dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari elektron jurnali
2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli
guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga
olingan.

Muassis: "SCIENCEPROBLEMS TEAM"
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi,
70/10-uy. Elektron manzil:
scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefonlar:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Turg'unov Sherzod Abduvositovich

FARG'ONA VILOYATI SANOAT KORXONALARINING MODDIY-TEXNIK HOLATI VA ULARNING
SANOAT ISHCHILARINING MEHNAT MUHOFAZASIDAGI AHAMIYATI HAQIDA AYRIM FIKR
MULOHAZALAR (Farg'ona viloyatida 1950-1970-yillarda chop etilgan vaqtli matbuot
nashrlarida e'lon qilingan maqolalar tahlili asosida) 13-19

Qalandarov Hamza Hamroqul o'g'li

SOVET HOKIMIYATINING O'ZBEKISTONDA YURITGAN ATEISTIK SIYOSATI
VA XUDOSIZLAR JAMIYATI FAOLIYATI 20-23

Berdiyev Abduvali Abdug'aniyevich

XVIII-XIX ASRLARDA XIVA XONLIGINING ERON VA ROSSIYA BILAN SIYOSIY VA IJTIMOIIY
ALOQALARI HAQIDA AYRIM MA'LUMOTLAR 24-32

Соѳуѳ Паѳнов

KAMBAFALLIK VA UNI QISQARTIRISH MUAMMOLARI 33-42

Abdimov minov Oybek Bektemirovich

MARKAZIY OSIYO MINTAQASIGA ILMIY QARASHLAR VA KONSEPTUAL
MASALALARNING AYRIM JIHATLARI 43-48

Toshpulatov Nurbek Boboqul o'g'li

XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA SAMARQAND VILOYATI BOZORLARI
VA KARVONSAROYLARI TARIXI 49-53

Temirova Munira

ESKI TERMIZ SIMOBKO'ZACHALARI HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR 54-58

Sattorova Shahlo

SHAYBONIYLAR DAVRIDA JO'YBOR XO'JALARINING BUNYODKORLIK FAOLIYATI 59-63

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Yazdonova Saxiba Kurbanovna

KIBERMAKON: TA'LIM, TARBIYA VA IQTISODIY TA'SIR TENDENSIYALARI 64-72

Таниев Ахмаджон Бахромович

TUРИЗМ, ГЛОБАЛЛАШУВ ВА САВДО: УЛАРНИНГ АТРОФ-МУХИТГА ТАЪСИРИ 73-82

Ходжаниязов Элбек Сардорovich

XORAZM VILOYATIDA TUРИЗМ TRANSPORTI XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH
OMILLARI TAХЛИЛИ 83-93

Raximov Baxromjon Ibroximovich, Ibrohimova Maqsuda Muhammadjon qizi

O'ZBEK SANOATINING INNOVATSION TARAQQIYOTI VA IQTISODIY O'SISHDAGI
ROLI 94-99

Ahmedov Adham Djalolovich

AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA FUQAROLARNING O'ZINI O'ZI BOSHQARISH
ORGANLARI FAOLIYATINI SAMARALI TASHKIL ETISH 100-105

Ablazov Nurillo Xusanboyevich

QURILISH KORXONALARI DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARINI HISOBINI
TAKOMILLASHTIRISH 106-112

<i>Абдурахманов Мухторали</i> ЎУДУДИЙ КЛАСТЕРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ БОСҚИЧЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ	113-116
<i>Poshokulova Mohigul</i> BILIMLAR IQTISODIYOTINING ZAMONAVIY SHAKLLARI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM TIZIMIDA	117-122
<i>Toxirov Akbarxon Toirxon o'g'li</i> INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH ORQALI KORXONANING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH: YANGI IMKONIYATLAR VA TAHIDIDLAR	123-131
<i>Sayfutdinova Nigina Furkatovna</i> O'ZBEKISTONDA INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIY AHAMIYATLARI	132-135
09.00.00 – FALSAFA FANLARI	
<i>Shakarov Oybek Xudoyberdi o'g'li</i> O'ZBEK XALQI ETOSFERASIDA KORRUPTION MUNOSABATLAR PAYDO BO'lish SABABLARINING FALSAFIY TAHLILI	136-139
<i>Жўрамуродов Нодир Ғайбуллаевич</i> ЖАДИДЛАР ФАЛСАФАСИДА МИЛЛИЙ ҒОЯ, МИЛЛИЙ ЎЗЛИК ВА МИЛЛИЙ ҚАРАШЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШИ	140-144
<i>Sayidova Muhabbat G'afforovna</i> GLOBAL AXBOROTLASHUV TENDENSIYALARINING MILLIY VA MA'NAVIY QADRIYATLARGA TA'SIRI	145-149
<i>Kuraxmedov Azamat Erkinovich</i> SAMARQAND JADIDCHILARINING TURKISTON MA'RIFATPARVARLIK FALSAFASI RIVOJIDA TUTGAN O'RNI	150-153
<i>Umarova Feruza Rozibayevna</i> O'ZBEK XALQI MA'NAVIY MADANIYATI RIVOJLANISHINING ASOSIY XUSUSIYATLARI	154-156
<i>Samijonov Azizbek Ismoiljon o'g'li</i> KIBERXAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING FALSAFIY-KONSEPTUAL TAHLILI	157-161
<i>Begbudieva Parvina Shoxruxovna</i> THE CONTRIBUTION OF MAHMUDHODJA BEHBUDI TO THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF EDUCATION SYSTEM OF TURKESTAN	162-166
<i>Aytbayev Mansurbek Yusupovich</i> MAHMUD AZ-ZAMAXSHARIY AQL-ZAKOVAT TO'G'RISIDA	167-173
<i>Muslimov Sherzod Akbarovich</i> ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR MA'NAVIY MEROSI: JAMIYAT, SIYOSAT VA SHE'RIYAT	174-178
<i>Jantayev Maqsud Ibragimovich</i> MUHAMMAD AL-XORAZMIY: MATEMATIKADAN FALSAFAGACHA BO'LGAN ILMIY IZLANISHLAR	179-184
<i>Norova Malika Fayzulloyevna</i> TASAVVUF TA'LIMOTI VA UNING SAYFIDDIN BOXARZIY DUNYOQARASHIGA TA'SIRI	185-191

<i>Gulova Anorgul Axtamovna</i> O'ZBEKISTONDA ALISHER NAVOIY ASARLARIGA BO'LGAN MUNOSABAT	192-196
<i>Absattorov Baxtiyor Mamarasulovich, Karimova Gulchehra Abdulkarimovna</i> BURCH VA MAS'ULIYAT TUSHUNCHALARINING TARIXIY-NAZARIY, AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TALQINI	197-205
<i>Berdikulov Chingiz Dusmuradovich</i> IJTIMOIY MULOQOT-SHAXS INTELLEKTUAL MADANIYATINING SHAKLLANISH OMILI	206-211
<i>Mamarasulov Baxriddin Shakasimovich</i> MILLIY-MA'NAVIY YUKSALISH – MAMLAKATIMIZ MA'NAVIY TARBIYA TIZIMINING YANGI STRATEGIYASI SIFATIDA	212-216
<i>Nurmatov Kamaridin Shamsiyevich</i> JAMIYAT TARAQQIYOTIDA ADOLAT TUSHUNCHASINING O'RNI	217-221
<i>Bekpo'latov Ulug'bek Rahmatulla o'g'li</i> JAMIYAT TARAQQIYOTIDA SIMMETRIYA VA ASIMMETRIYA BIRLIGINI TA'MINLASHNING DIALEKTIK TAHLILI	222-228
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Бердиева Мукаррама Анваровна, Чернова Наталья Васильевна</i> СТРАТЕГИИ ЛИНГВОМЕТОДИЧЕСКОГО ПОДХОДА ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ	229-234
<i>Жамаҳматов Каромиддин Айнилло ўғли</i> БУРҲОНИДДИН ТЕРМИЗИЙ АСАРЛАРИНИНГ САЛЖУҚИЙЛАР ДАВРИДА ЯРАТИЛГАН ТАСАВВУФИЙ МАНБАЛАРГА ТАЪСИРИ	235-243
<i>Temirova Aziza Muzaffarovna, Uralova Oysulov Poyan qizi</i> ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA “KO'K” SIFAT BELGISINING SEMANTIKA XUSUSIYATLARINING TADQIQI	244-247
<i>Mansurova Mohinur Akmal qizi</i> HAJVIY TAFAKKUR TABIATI – SATIRA VA YUMOR TUSHUNCHASI	248-252
<i>Яркулова Фотима Усмановна, Исломовна Марьям</i> ИМЕННОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ В ПОВЕСТЯХ И.С.ТУРГЕНОВА	253-257
<i>Murodova Muqadas Ikromovna</i> XX ASR INGLIZ VA O'ZBEK ADABIYOTIDA YARATILGAN SATIRIK ASARLAR TADQIQI	258-263
<i>Ruzmatova Gulnara Kulmamatovna</i> O'ZBEK ADABIYOTIDA LATIFA JANRI TARAQQIYOTI VA TAHLILI	264-268
<i>Davronov Shexroz Abrorovich</i> OG'ZAKI TARJIMA VA UNDA KOMPRESSIYANING ROLI	269-273
<i>Begmatov Azizbek Tursunbayevich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI ONOMASTIK BIRLIKLAR TADQIQI	274-280
<i>Ibragimova Moxiraxon Anvarovna</i> NUTQIY AKTLAR TASNIFI	281-285
<i>Расулова Истода Абдулатифовна</i> К ПРОБЛЕМЕ ДЕФИНИЦИИ ЯЗЫКОВЫХ УНИВЕРСАЛИЙ: ИССЛЕДОВАНИЕ ИНВАРИАНТНЫХ СВОЙСТВ В КОНТЕКСТЕ ЯЗЫКОВОЙ ВАРИАТИВНОСТИ	286-293

<i>Obidova Go'zalxon Ma'rufjon qizi</i> O'ZBEK TILIDA OMAD VA OMADSIZLIKNI NOMLOVCHI LEKSIK VA FRAZEOLGIK BIRLIKLER	294-299
<i>Furkatova Maxliyo To'liqin qizi</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI SHAXS-SON KATEGORIYASI	300-309
<i>Baxramov Xabibillo Sadikovich</i> INGLIZ TILIDA "POISON-ZAHAR" KONSEPTINING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	310-315
<i>Тухтаев Сирожиддин Тошпўлатович</i> ПАРЕМИОЛОГИЯДА САХИЙЛИК КОНЦЕПТИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ	316-323
<i>Qiyomov Shohabbosxon Sharofiddin o'g'li</i> XATTOTLIK SAN'ATINING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI	324-327
<i>Sobirjonova Muxlisa Sobirjonovna</i> YOLG'IZLIK FENOMENINING PSIXOLOGIK, IJTIMOIIY VA EKZISTENSIAL ASPEKTLARI	328-331
<i>Qayumova Mohinur Murodullayevna</i> LEXICAL-SEMANTIC FEATURES OF THE CONCEPT «STEP» IN THE ENGLISH LANGUAGE	332-337
<i>Sayipova Dilafruz Rahimovna</i> O'ZBEK NASRI TARAQQIYOTIDA "BOBURNOMA"NING AHAMIYATI	338-342
<i>Diyarov Akmal To'liqin o'g'li</i> INGLIZ TILIDAGI BOG'DORCHILIK TERMINLARINING GENETIK-ETIMOLOGIK TAVSIFI	343-348
<i>Атаназарова Шохида Бахрамовна</i> РЕКЛАМАДА ИЛЛОКУЦИЯ ВА ПЕРЛОКУЦИЯНИНГ АМАЛГА ОШИШИДА БИЛБОРДЛАРИ АҲАМИЯТИ (РЕКЛАМА БАННЕРЛАРИ МИСОЛИДА)	349-353
<i>Mamadqulova Kamila Abduxolliqovna</i> ANCIENT EGYPTIAN LITERATURE: THE OLD, MIDDLE AND NEW KINGDOMS	354-364
<i>Alimova Dilrabo</i> SHARQ ADABIYOTIDA QASIDANING TARIXIIY TAKOMILI	365-373
<i>Abduqaxxorova Nargiza Rustamovna</i> RUS VA O'ZBEK TILLARIDAGI TOPISHMOQLARNING LINGVOKULTUROLOGIK TADQIQI	374-379
<i>Курбонова Нодира Розиковна, Пулатова Сабина Шарифовна</i> ЛИТЕРАТУРНИЙ АНАЛИЗ ТЕМЫ УТРАЧЕННОЙ РОДИНЫ В РОМАНЕ ВЛАДИМИРА НАБОКОВА «МАШЕНЬКА»	380-390
<i>Khamidov Tohirjon Olmos ogli</i> ANALYSIS OF TYPES OF ENGLISH PHRASAL VERBS ACCORDING TO THE STRUCTURE	391-396
<i>Umurzakova Kommuna Xursanovna</i> O'ZBEKISTON IJTIMOIIY TARMOQLARIDA YOSHLAR NUTQIDAGI O'ZGARISHNING TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRI	397-402
<i>Habibullayeva Shoiria Shukurillayevna</i> ONA TILI DARSIDA GAP BO'LAKLARI VA ULARNI TAHLIL QILISH METODIKASI	403-406

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Imomov Nurillo Fayzullayevich

TA'MINLOVCHI TO'LOV – MAJBURIYATLARNI TA'MINLASHNING

YANGI USULI SIFATIDA 407-414

Салаев Нодирбек Сапарбаевич

ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИДА ДЕКРИМИНАЛИЗАЦИЯ: МОҲИЯТИ,

ТУРЛАРИ ВА АҲАМИЯТИ ХУСУСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР 415-431

Ходжиев Юнус Мухитдинович

МУЛК ҲУҚУҚИ БЕКОР БЎЛИШИНING ШАХС ИХТИЁРИГА БОҒЛИҚ БЎЛМАГАН

АСОСЛАРИНИ ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ 432-436

Сайдивалиева Хуршида

БОЛАЛАРНИ ОИЛАГА ТАРБИЯГА БЕРИШ ЮЗАСИДАН ВУЖУДГА КЕЛУВЧИ

МУНОСАБАТЛАРНИ КЕЛИШУВЛАР АСОСИДА ТАРТИБГА СОЛИШ

МАСАЛАЛАРИ 437-445

Muqimov Bobur

THE LEGAL NATURE OF E-COMMERCE IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 446-451

Raimova Nargiza Doroyevna, To'uchiyeva Bahora Otabekovna

PREVENTING FALSE AND MANIPULATIVE ADVERTISING IN SOCIAL NETWORKS 452-459

Чориева Хуршидабону Хуррам қизи

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ВАСИЙЛИК ВА ҲОМИЙЛИК ОРГАНЛАРИНИНГ

ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

ИСТИҚБОЛЛАРИ 460-468

Toshkanov Nurbek Bahriddinovich

UNDIRUVNI INTELLEKTUAL MULK OBYEKTLARIGA BO'LGAN HUQUQLARGA QARATISHNING

AYRIM FUQAROLIK-HUQUQIY MASALALARI 469-478

Kubaeva Ismigul Farxod qizi

CHALLENGES OF BLOCKCHAIN TO LAW AND STATE 479-484

Юсупов Ўктамбой Абсаматович

ДАВЛАТ ХАРИДЛАРИ СОҲАСИДАГИ КОРРУПЦИЯВИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИККА ҚАРШИ

КУРАШДА ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ

ИСТИҚБОЛЛАРИ 485-491

Баходирова Сабина Улугбек кизи

РОЛЬ ЭКСПЕРТИЗЫ ПРИ КВАЛИФИКАЦИИ УМЫШЛЕННОГО ТЯЖКОГО ТЕЛЕСНОГО

ПОВРЕЖДЕНИЯ 492-503

Эгамбердиев Ферузбек Аскаржон угли

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНСТИТУТА ХОДАТАЙСТВ КАК СПОСОБ

ЗАЩИТЫ ПРАВ УЧАСТНИКОВ НА ДОСУДЕБНОМ ЭТАПЕ УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА

РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН 504-508

Ibrohimov Behzodbek Bahromjon o'g'li

O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY HUQUQIY MUNOSABATLAR ASOSI VA AHAMIYATI 509-520

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Ibraximov Sanjar Urunbayevich

SPORT MASHG'ULOT JARAYONINI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY YO'LLARI

VA TAMOIYILLARI 521-531

<i>Urazkulova Anna Vitalyevna</i> OLIIY TA'LIMDA RUS TILI FANINI O'QITISHDA MUSTAQIL TA'LIMNING TOPSHIRIQLARINI ILMIY-PEDAGOGIK AHAMIYATI	532-537
<i>Қаршиева Дилбар Эшпулатовна</i> ПЕДАГОГИК КОМПЕТЕНЦИЯЛАРНИ ШАКЛЛАНИШИДА МАЛАКАВИЙ АМАЛИЁТНИНГ ЎРНИ	538-542
<i>Ajiyeva Muxabbat Baxtibayevna</i> KIMYO FANI BO'YICHA MASHG'ULOTLARNI FANLARARO INTEGRATSIYA ASOSIDA TASHKIL ETISH	543-547
<i>Fayzullayeva Gulchexra Sharipboyevna</i> O'QITUVCHILARNI KASBIY RIVOJLANTIRISHDA QIYOSIY TAHLIL: JARAYON VA FAOLIYATLI YONDASHUV	548-556
<i>Radjabova Gulnoza Giyosiddinovna</i> SHIFTING THE FOCUS OF CORPUS LINGUISTICS FROM RESEARCH TO CLASSROOM PRACTICE	557-562
<i>Акрамова Умеда Салиевна</i> ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИКТ ДЛЯ УЧАЩИХСЯ С НЕРУССКИМ ЯЗЫКОВЫМ ФОНОМ	563-574
<i>Abdusattarova Zaynab Abdujalil qizi</i> MATEMATIKA FANINI LOYIHAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYASI ORQALI O'QITISH ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA XXI ASR KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	575-582
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i> SHAXMAT O'YINI ORQALI BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	583-587
<i>To'xtayev Hasan Toshpo'latovich</i> ZAMONAVIY MAKTAB O'QUVCHILARINI MA'NAVIY-AXLOQIY TARBIYALASHDA KOGNITIV- PSIXOLOGIK TO'SIQLARNING TA'SIRI	588-591
<i>Yaqubov Fazliddin Muxitdinovich</i> JISMONIY TARBIYA VA SPORT MUTAXASSISLARI KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	592-599
<i>Rahimova Dilshoda Baxriddinovna, Turatosheva Sadoqat Raxmatullayevna</i> OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH (SOTSIOLOGIK TAHLIL)	600-607
<i>Мадаминова Наргизахон Жахонгир қизи</i> МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРГА МОСЛАШТИРИЛГАН ВИРТУАЛ ЎҚИТИШ УСУЛЛАРИ	608-611
<i>Qodirov Xasanboy Oribjonovich</i> RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TEXNIKA OLIIY TA'LIM SOHASI MUTAXASSISLARDA KASBIY-IJODIY SIFATLARNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	612-618
<i>Aliyeva Iroda Otabek qizi</i> МАКТАБГАЧА ТА'LIMGA XORIY TAJRIBASINI QO'LLASH BO'YICHA MAVJUD TA'LIM TALABLARINING TASNIFI YUZASIDAN TAHLILLAR	619-623

<i>Ro'zimurodov Ilyos Azamat o'g'li</i> O'RTA ASRLAR MARKAZIY OSIYO MUTAFAKKIRLARINING CHOLG'USHUNOSLIKKA OID NAZARIYALARI: ABU NASR FOROBIYNING MUSIQIY TADQIQOTLARI	624-628
<i>Yaxshiboyeva Shahnoza Bahodir qizi</i> JAHON AXBOROT RESURSLARI ORQALI TALABALARNING TADQIQOTCHILIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK ASOSLARI	629-634
<i>Салиев Улугбек, Салиева Нигора</i> ОБЩЕНИЕ МЕДИЦИНСКОГО РАБОТНИКА: РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ В ПРАКТИКЕ	635-640
<i>Маматкулова Угилжон Эшмирза кизи, Абдуллаева Дилбар Алимбаевна</i> МЕТОДИЧЕСКАЯ ИНФОРМАЦИОННАЯ ПЛАТФОРМА ДЛЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА, ИЗУЧАЮЩИХ АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК, И ПУТИ ЕЕ РЕАЛИЗАЦИИ	641-647
<i>Муминова Офтобхон Каримовна</i> ИСТОРИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНЕ: ОТ АНТИЧНОСТИ ДО СОВРЕМЕННЫХ ТЕРМИНОВ	648-653
<i>Ахмедова Уктамхон</i> РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАНЯТИЙ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ	654-659
<i>Sattarova Markhabo Raxmonkulovna</i> TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH	660-664
<i>Nuriddinova Robiya Bekjonaliyevna</i> МАКТАБГАЧА ВА БОШLANG'ICH TA'LIMDA МАТЕМАТИКА MASHG'ULOTLARINING UZVIYLIGINI TA'MINLASH YO'NALISHLARI	665-670

Received: 30 November 2024

Accepted: 5 December 2024

Published: 15 December 2024

Article / Original Paper

APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION

Sattarova Markhabo Rakhmonkulovna

Teacher of German at the Faculty of Tourism,

Chirchik State Pedagogical University

E-mail: marhabo708@gmail.com

Abstract. This article examines the importance, opportunities and problems of using digital technologies in education. The article analyzes the effectiveness of digital tools, such as electronic textbooks, multimedia platforms and distance learning, in the educational process and their role in increasing students' activeness in learning.

Keywords: digital technologies, innovations in education, electronic textbooks, distance learning, pedagogical competence, educational effectiveness, educational infrastructure, multimedia tools, interactivity of the educational process.

TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH

Sattarova Markhabo Raxmonkulovna

Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti

"Turizm" fakulteti nemis tili o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati, imkoniyatlari va muammolarini o'rganadi. Maqolada raqamli vositalar, masalan, elektron darsliklar, multimedia platformalari va masofaviy ta'limning ta'lim jarayonidagi samaradorligi va o'quvchilarning bilim olishdagi faolligini oshirishdagi roli tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, ta'limda innovatsiyalar, elektron darsliklar, masofaviy ta'lim, pedagogik malaka, ta'lim samaradorligi, ta'lim infratuzilmasi, multimedia vositalari, o'quv jarayonining interaktivligi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I12Y2024N96>

Kirish. Zamonaviy jamiyatda raqamli texnologiyalar hayotning turli jabhalarida chuqur o'rnashib, ularni isloh qilish va rivojlantirishda muhim omilga aylanmoqda. Ta'lim sohasi ham ushbu jarayonlardan chetda qolmay, innovatsion yondashuvlar va raqamli vositalardan foydalanish orqali samaradorlikni oshirishga intilmoqda. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini optimallashtirish, bilimlarni yetkazishning yangi usullarini joriy etish, o'quvchilarning faolligini oshirish va ularga shaxsiylashtirilgan ta'limni taqdim etish imkoniyatini yaratmoqda. Mazkur maqolada ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati, imkoniyatlari va amaliy qo'llanilish tajribalari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining foydalari, yuzaga kelayotgan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari muhokama qilinadi. Raqamli vositalarning ta'limda keng joriy qilinishi

nafaqat pedagog va o'quvchilar, balki jamiyatning barcha qatlamlari uchun dolzarb masala bo'lib, global raqobatbardoshlikni ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Adabiyotlar tahlili bo'limi ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi, ta'lim jarayoniga ta'siri va turli omillarni o'z ichiga olgan murakkab bir masala ekanligini ko'rsatadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar ta'limda samarali qo'llanishi uchun ularning maqsadga muvofiq va sifatli integratsiyasi zarur. Hattoki, ba'zi tadqiqotlar raqamli texnologiyalarning ta'lim samaradorligini oshirishga ijobiy ta'siri bo'lishi mumkinligini, ammo bu ta'sirning miqdori va sabablari har xil bo'lishini tasdiqlaydi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) [2] orqali ta'lim jarayonida masofaviy o'qitish, multimedia vositalaridan foydalanish, va elektron darsliklar ishlab chiqish bugungi kunda dolzarb hisoblanadi. Elektron darsliklardan foydalanish nafaqat o'quvchilar qiziqishini oshiradi, balki ularda mustaqil o'qish motivatsiyasini ham kuchaytiradi (Siddiqov I., 2023; D. Babaraximova, 2022) [7]. O'zbekiston Respublikasida raqamli texnologiyalarni ta'limda joriy qilish 2022-2026-yillar uchun Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida belgilangan. Mazkur dastur raqamli infratuzilmani rivojlantirish va innovatsion o'qitish usullarini keng joriy qilishni maqsad qilgan. Shuningdek, AKT orqali pedagoglarning bilim va ko'nikmalarini oshirish, ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish masalalari xalqaro amaliyotda ham dolzarb bo'lib, elektron resurslarni ko'proq o'quv jarayoniga tatbiq etish zarurligi ta'kidlangan. Shuningdek, ta'limda texnologiyalarni qo'llashni o'rganish jarayonida tafovutli natijalar mavjud bo'lib, ba'zi tadqiqotlar raqamli texnologiyalar o'quvchilarning natijalariga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatganini bildirsa, boshqalari esa natijalarning o'zgarmaganini ta'kidlaydi. Xususan, digital texnologiyalarni qo'llashning ta'lim samaradorligiga qanday ta'sir ko'rsatishini tushunish uchun nafaqat texnologiyalarni, balki o'qituvchilar va o'quvchilarning raqamli kompetensiyalarini, maktab rahbariyatining yondashuvini, va boshqa kontekstual omillarni ham hisobga olish kerakligi ta'kidlanadi.

Metodologik jihatdan, raqamli texnologiyalarning ta'limga qo'llanishi samarali bo'lishi uchun, ularning o'qish jarayonlariga to'liq integratsiyasi kerak. Bu esa texnologiya qo'llanadigan maktablarning maqsad va vazifalariga qarab o'zgartirilgan yondashuvlar va o'quv metodlarini talab qiladi.

Ushbu tadqiqotda quyidagi metodologiyalar qo'llanildi:

1. Tahliliy yondashuv: O'zbekiston Respublikasida AKTni ta'lim tizimida qo'llashga oid qonun hujjatlari va strategik dasturlar (masalan, Prezidentning 2020-yil 17-martdagi PQ-4642-son qarori) [5] tahlil qilindi. Bu yondashuv AKTning o'quv jarayoniga joriy qilinishini har tomonlama o'rganishga yordam berdi.

2. Amaliy tadqiqot: Elektron darsliklar va raqamli platformalarning o'quvchilarga ta'siri masofaviy o'qitish tajribalari orqali o'rganildi. Elektron vositalar yordamida axborotning tezkor va samarali yetkazilishi ta'lim samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynashi aniqlandi.

3. Solishtirma yondashuv: Rivojlangan mamlakatlar tajribasi bilan O'zbekiston ta'lim tizimidagi raqamli texnologiyalarni qo'llash ko'lami solishtirildi. Natijalar ko'rsatadiki, texnologiyalarni samarali integratsiya qilish uchun pedagogik jarayonlarni texnologiyalar bilan moslashtirish muhim.

Tadqiqot natijalari ta'limda AKTning afzalliklari, jumladan, o'quv jarayonini vizual va interaktiv shaklda taqdim qilish imkoniyatlarini aniqlashga qaratilgan. Bularning barchasi o'quvchilar dunyoqarashini kengaytirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Natijalar. O'tkazilgan tahlil va tadqiqotlar ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llashning bir necha dolzarb jihatlarini yoritdi:

1. Ta'lim sifati va o'quv jarayonidagi samaradorlikning oshishi

Elektron darsliklar va boshqa raqamli vositalar o'quvchilarni o'quv jarayoniga chuqurroq jalb etadi. Interaktiv materiallar axborotni tezroq o'zlashtirishga yordam beradi. Ayniqsa, vizual va multimedia vositalar yordamida taqdim etilgan ma'lumotlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ular bilimni mustahkam eslab qolishini ta'minlaydi.

2. Masofaviy va moslashuvchan ta'lim imkoniyatlari

Raqamli platformalar yordamida masofaviy ta'limni tashkil qilish imkoniyatlari kengaydi. Pandemiya davrida bu yondashuvning ahamiyati yanada oshib, global ta'lim tizimlarida raqamli texnologiyalarning dolzarbligi tasdiqlandi.

3. O'qituvchilar va talabalarning ko'nikmalarini rivojlantirish

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli vositalardan foydalanish pedagoglarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish malakasini oshirishni talab etadi. Shu sababli, o'qituvchilar uchun maxsus o'quv kurslari va treninglarni tashkil qilish zarurligi aniqlangan.

4. Iqtisodiy samaradorlik va vaqtni tejash

Raqamli texnologiyalar qog'oz shaklidagi materiallardan foydalanishni qisqartirish, ma'lumotni elektron shaklda saqlash va ulashish orqali resurslarni tejashga imkon beradi. Shu bilan birga, darslarni avtomatlashtirish o'quv jarayonini yanada samarali qilish imkonini yaratadi.

5. Mahalliy va global hamkorlikni kuchaytirish

Raqamli texnologiyalar orqali mahalliy ta'lim tizimining xalqaro platformalar bilan integratsiyasi kuchaymoqda. Bu o'z navbatida yangi tajribalarni o'rganish va ulardan foydalanish imkoniyatlarini yaratadi.

Muhokama. O'tkazilgan tadqiqotlar va aniqlangan natijalar ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni qo'llashning keng imkoniyatlarini yoritib berdi. Ammo ushbu jarayonda duch kelinayotgan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llarini atroflicha muhokama qilish zarur.

1. Texnologiyalarning integratsiyasi va infratuzilma masalalari

Raqamli vositalarni ta'lim tizimiga muvaffaqiyatli joriy qilish uchun zamonaviy infratuzilma muhim omil hisoblanadi. Respublikamizda bu borada bir qancha chora-tadbirlar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, aksar ta'lim muassasalarida internet tezligi va texnik ta'minotning yetarli emasligi dolzarb muammo bo'lib qolmoqda. Ushbu masala yechimi sifatida hududiy tengsizlikni bartaraf etishga yo'naltirilgan dasturlarni amalga oshirish zarur.

2. Pedagogik malaka oshirish muhimligi

Raqamli texnologiyalardan foydalanish pedagoglardan yangi ko'nikma va bilimlarni talab qiladi. Ammo tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ko'plab o'qituvchilar yangi texnologiyalarni qo'llashda qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Bu masalada pedagoglarni o'qitish va ularni AKT bo'yicha tayyorgarlikdan o'tkazish bo'yicha uzluksiz dasturlarni ishlab chiqish zarur.

3. O'quvchilarning texnologiyalarga qaramligi

Elektron darsliklar va raqamli vositalar ta'lim samaradorligini oshirgan bo'lsa-da, o'quvchilarning texnologiyalarga haddan tashqari bog'lanib qolishi, e'tiborni uzoq muddat ushlashda muammolar va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarining pasayishiga olib kelishi mumkin. Bu texnologiyalarni me'yorida va maqsadga muvofiq qo'llash muhimligini ta'kidlaydi.

4. Xalqaro tajribani joriy qilish

Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga muvaffaqiyatli joriy etish uchun nafaqat texnologiyalar, balki pedagogik metodikalarni ham moslashtirish lozim. Bu yondashuv ta'lim jarayonini yanada interaktiv va samarali qiladi.

Ushbu muhokamalar asosida raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimida qo'llashda muvozanatli yondashuv zarur ekanini aniqlandi. Bu esa faqat texnologik infratuzilmani rivojlantirish emas, balki o'qituvchilar va o'quvchilarning tayyorgarligi, ta'lim jarayonini boshqarish strategiyalarini qayta ko'rib chiqishni talab etadi. Shu bilan birga, texnologiyalarning ijtimoiy va psixologik ta'sirlarini inobatga olish muhim. Ilmiy Munozara sifatida quyidagi tahlillarga e'tibor qaratish mumkin.

1. Afzalliklar: Raqamli texnologiyalar ta'limda inqilob qiladimi?

Raqamli texnologiyalar o'quv jarayonini moslashuvchan va shaxsiylashtirilgan qilish imkonini beradi. Masalan, masofaviy o'qitish pandemiya davrida o'zining zaruriyatini ko'rsatdi. Shu bilan birga, interaktiv multimedia platformalari ta'limni osonlashtirdi va o'quvchilarni ko'proq qiziqitira boshladi. Biroq bu jarayon raqamli tengsizlik masalasini ham o'rta tashladi. Masalan, O'zbekistondagi ba'zi hududlarda internet tezligi past bo'lgani sababli raqamli ta'lim sifatiga putur yetgan (Siddiqov, 2023).

2. Kamchiliklar: Texnologiyalarga ortiqcha ishonch muammo tug'diradimi?

Texnologiyalar o'quvchilarni chuqur o'rganishdan uzoqlashtirib, axborotni yuzaki eslab qolishga olib kelishi mumkin (Ivanov, 2018). Ba'zi pedagoglar o'qitishning klassik metodlari texnologiyalardan ko'ra samaraliroq ekanligini ta'kidlaydi. Shu sababli, bu borada muvozanatni topish muhimdir.

3. Ilmiy qarama-qarshiliklar.

Ba'zi tadqiqotchilar (Shukurov, 2021) raqamli texnologiyalarni qo'llash samaradorligini oshiradi deb hisoblasalar, boshqalar (Aliyev, 2019) texnologiyalar insonning tabiiy ta'lim olish jarayoniga to'sqinlik qilishi mumkinligini ta'kidlaydilar. Bu masala hali ham ochiq qolmoqda va yanada chuqurroq tadqiqotni talab qiladi.

Xulosa. Ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llash jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamli vositalar ta'lim jarayonini yanada samarali, moslashuvchan va interaktiv qilish imkonini beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, elektron darsliklar, multimedia platformalari va masofaviy ta'lim tizimlarining qo'llanilishi o'quvchilar bilimini mustahkamlash va ularning ta'limga qiziqishini oshirishga xizmat qiladi. Biroq, bu jarayonda texnik infratuzilma, pedagogik malaka, shuningdek, texnologiyalarning psixologik va ijtimoiy ta'sirlarini hisobga olish zarurligi aniqlangan. Ta'limda raqamli texnologiyalarni kengroq qo'llash uchun resurslarni samarali boshqarish, yangi pedagogik yondashuvlarni rivojlantirish va xalqaro tajribadan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu omillar ta'lim sifati va natijadorligini oshirishda hal qiluvchi o'rin tutadi. Umuman olganda, raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga muvaffaqiyatli integratsiya qilish O'zbekistonning ta'lim sohasidagi xalqaro raqobatbardoshligini oshirishda va innovatsion jamiyat qurishda muhim qadamdir.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. R. Xodjayev va A. Karimov. (2020). "Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari". Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 45-67-betlar.

2. Sh. Aliyev. (2019). "Zamonaviy pedagogika va AKT". Samarqand: Nodirabegim nashriyoti, 32-48-betlar.
3. A. Ivanov. (2018). "Elektron ta'lim texnologiyalari: nazariya va amaliyot". Moskva: Prosveshchenie nashriyoti, 100-120-betlar.
4. R. Smith. (2021). "Digital Education: Global Practices and Perspectives". London: Routledge, 210-230-betlar.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4642-son qarori (2020). "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida".
6. D. Babaraximova. (2022). "Zamonaviy texnologiyalarning ta'limga integratsiyasi". Axborot Texnologiyalari va Ta'lim Jurnal, 9(2), 45-58.
7. Siddiqov. (2023). "O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish: imkoniyat va istiqbollar". Ta'lim Innovatsiyalari Jurnal, 15(1), 102-115.
8. A. Shukurov. (2021). "Raqamli ta'limning rivojlanishiga oid xalqaro tajribalar". Xalqaro Ta'lim Jurnal, 24(3), 88-97.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 12 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali
2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli
guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.
Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:
100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy
tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi,
70/10-uy. Elektron manzil:
scienceproblems.uz@gmail.com
Bog'lanish uchun telefonlar:
(99) 602-09-84 (telegram).